

Poutník do neviditelné církve odkázán

1. „Mezi tím pro utváření tebe v tom a pro skutečné vyrozumění potěšení tomu, k němuž jsem tě nyní povolal, odsílám tě mezi jiné služebníky své, kteří prve již svět opustilyš mně se oddali, aby způsob jejich spatřil.“ „I kdež bydlí, Pane můj, řekl jsem, „kde jich hledat budu?“ Odpověděl: „V světě mezi jinými roztroušeni bydlí, ale jich svět nezná. Ty pak aly je poznal a přitom, poněvadž v světě ještě, dokud tě odtud nevezmu, budeš, aby před šalbami jeho bezpečně byl, místo! 10 (jenz jest poslušensví mé) vzkládám, aby žádného napotom kromě mne nenásledoval. A přidávám tyto perspicille: skrze něž i marnosti světa, ač budeš-li na ně hleděti chítiti, lépe ještě znamenati, i potěšení vyvolených mých spatřovati moci budeš.“ 15 (Těch pak perspicillí okolek zevnitřní byl Slovo boží, sklo vnitřní Duch svatý.) „Jdiž již“ řekl, „a jdi na to místo, jehožš prve pomínul, a spatříš věci takové, jakýchž by sic tehdaž bez těchto pomoců nebyl spatřil.“

2. Já vzpomenu, kde se to bylo chylo, vstanu, jdu žádostivě a s chvátáním: takže ač hluk světa vůkol mne byl, však jsem ho již ani nepozoroval. I vejdou do chrámu, kterýž Křesťanství slouh, a uhlédaje v nejvnitřnější jeho straně, jenž jest kůr, oponu aneb zastření, jdu tam přímo, nic na ty hádajících se po stranách sekty nehlédě. Kdež jsem nejprvé a příhodně, co to za kout jest, vyrozuměl: jmenovitě že *Praxis christianismi*, t. Pravda Křesťanství slove. Jehož obestření dvoje bylo: zevnitřní, kteréž se po vrchu spatřiti mohlo, bylo tmavé barvy a sloulo *Contentus mundi*, Pohrnutí světem: druhé, vnitřnější, bylo stikvěle, *Amor Christi*, Milování Krista: tím dvojm, viděl jsem, že se to obražuje a od jiných dělí: ale vnitřního po vrchu viděti nebylo. Za to zastření kdokoli vešel, byl hned jinakš než jiní lidé: plný blahoslavenství, radosti a pokoje.

3. Já pak zevnitř ještě stoje a hledě, divnou a užasnutí hodnou věc jsem spatřil, že mnoho tisíc lidí okolo tohoto stánku vždycky chodí, avšak do něho nevěchazejí, nevidí-li ho, či zpros-ta nedbají, že se jim tak po vrchu špatný zdá, nevím. I učení v Písmích, i kněžj, i biskupj, i jiné mnohé, domnění svatosti

Pravdivých
Křesťanů málo, a
proč

b 1 Kapitola XLI] XXXIII — 16 zevnitřní byl] zevnitřní — 19 jakýchž] jichž — 20 m. Pravdiví... dělí] Inter veros et apparentes christianos quid distet? — 21 hluk] hlas — 34 m. Pravdivých... proč] Veri christianum pauci: et cur

c 1 Kapitola XLI] XLI — 20 m. Pravdiví... dělí] Inter veros et apparentes christianos quid distet? — 34 m. Pravdivých... proč] Veri Christiani pauci: et cur

o sobě majíci, okolo jsem obcházei viděl, a některé sic i nahlédati tam, avšak nevěchazei: což mi lístivě bylo. Když kdo blže přistoupil, viděl jsem, že se mu aneb skulinkou světlo zablesklo, aneb vlně zavánula a po sobě táhla, že nechtěl než sledati, kudy by se tam dostal. Ale i z těch některých hledati s dvéři začnouc, a nazpět se ohlédajíc, když jč blesk světa znovu zarazil, zase se vraceli.

Nového rodu
nevychnutelnost

4. Nejvlasnější pak příčinu, proč se tak řídci tam dostávali, ke dvéřem zastření přistoupě, spatřil jsem: jmenovitě, ten ostrý exámen, kterýž se tu držel. Nebo kdo tam chtěl, ten všecko jmění své, i oči a uši, i rozum a srdce své od sebe přeč dáti musil: protože pravil, kdo Bohu chce moudrý býti, sobě znemoudřeti; kdo Boha uměti, jiné všecko zapomenouti; kdo Boha míti, jiné všecko opustiti že musí. Protož když některí od jmění a umění svého pusiti nechtěli, hádajice se, že to k něbi

15 nápomocná jest, zastávali vně a dovnitř nevěchazei. Kterí pak pouštní byli, viděl jsem, že jim nejen šaty přehledávali, aby se něco zavnuté tam světské marnosti nekrylo; ale (což neobčejné jinde) i samy vnitřnosti, hlavu a srdce rozbírali, aby něco 20 nečistého Bohu přibýtku jeho nenaprnilo. Což ač bez bolesti podstupováno nebylo, nebeským však lékařstvím tak příhodně se konalo, že život rozmnožovalo raději nežli zmenšovalo. Nebo na místo krve, kteráž se tím bodením a řezáním vycetzovala, začáhal se v oudcích oheň jakýsi, kterýž zlověka v jiného pro- 25 měňoval, takže takový každý sám se sobě divil, že ač posavád tak neuzřetelnými břemeny se obtěžoval, to, čemu svět moudrost, sláva, veselí, bohatství (an vpravdě nejsou než tíhoty) říká, na sebe bera. Tu jsem viděl, jak chromí poskakovali, zajikaví řečovali, hloupi filozofy zahabovali, nic nemající všecko se

Církev naruby
obrácený svět

30 míti pravili.]
5. To já tu u dvéři spatře, hlouběji jsem za to zastření vešel, a na jejích věci (nejprvé veřejně všechně, potom v některých povoláních) s nevypravitelným potěšením se dívaje, všecko tu světa na odpor jsem spatřil. V světě zajisté všudy slepotu a mráčku, tuto jasné světlo jsem spatřil; v světě šalbu, tuto pravdu; v světě neřádů plno, tuto sám uslechlý řád; v světě kvatování, tuto pokoj; v světě starosti a fresunky, tuto radosti;

b 4 zavannul] zavannula — 6 ohlédajíc] ohlédajice — 8 m. Nového... nevychnutelnost] Requistia christianum practici — 11 všecko jmění své] všecko jmění svého — 16 m. nenf] Regenerationis necessitas — 18 světské] světských — 23 tím bodením a řezáním] bodením a řezáním tím — 31 m. Církev... svět] Ecclesia verē mundi oppositum — 31 spatře] spatřic — 34 V světě... spatřil] není — 36 neřádů] neřádů

c 7 zase se vraceli] zase vraceli — 8 m. Nového rodu nevychnutelnost] Requistia Christiani practici — 16 m. nenf] Regenerationis necessitas — 23 tím bodením a řezáním] bodením a řezáním tím — 31 m. Církev... svět] Ecclesia verē mundi oppositum — 33 povoláních] povoláních (fisk. chyba)

30 v světě nedostatky, tuto lojnost; v světě otroctví a porobu, tuto svobodu; v světě vše nesnadné a těžké, tuto vše lehké; v světě žalostné odevšad příhody, tuto samu bezpečnost. Což vše šířejí trošku poznáním.

KAPITOLA XLII

Vnitřních křesťanů světlo

1. Svět, a kdož v něm tápá, domněním toliko téměř se řídí; v činech svých jedni druhých jen se drží, omatem jako slepí všecko dělají, tytýž tu i tam zavazují a ustrkují. Ale těmto jasné dvojce vnitř světlo svítí, světlo rozumu a světlo víry; 10 kteréž oboje Duch svatý řídí.

2. Neb ačkoli tam věháje rozumu odkládáti a odčítati se musejí, však jim jej zase Duch svatý, a to přečištěný a vybrousený, navrácuje; takže jako plní oči jsou, kudykoli v světě chodí, cokoli nad sebou, pod sebou, vůkol sebe vidí, slyší, 13 voní, okouší, všudy šlepeje boží vidí a všecko pěkně k boží bázi obraceti umějí. Tím jistě náde všechny světa filozofy moudřejší, kteréž Bůh spravedlivým soudem zaslepuje, aby všecko se věděti domnívajíce, nic nevěděli, ani co mají, ani 14 čeho nemají; ani co dělají, ani čeho dělají majíce nedělají; ani 20 kam a k jakému cíli jdou a dojdou, znalmenati neumějí. Je- jichž umění na šupně toliko se stavuje, to jest na zevnitřním zelvování: k vnitřnímu jádru, jenž jest všudy rozlitá boží sláva, nepomíká. Ale křesťan ve všem, což vidí, slyší, maká, voní, okouší, Boha vidí, slyší, maká, voní, okouší: všudy sebou jist 23

jsa, že to ne domnění, ale jistá pravda jest.

3. Ovšem pak světlo víry jemu jasně svítí, aby již nejen co vidí a slyší a sobě přítomné má, ale i všecko nepřítomné a neviditelné viděl a znal. V Slovu zajisté svém Bůh í to, co nad nebesy a výsosti a pod zemí v propasti jest; i to, co před světem 30 a za světem bylo a bude, vyjeví. Cemuž křesťan věře tak jako před očima jistě všecko to má; ježto svět do toho se vpraví

b 5 Kapitola XLII XXXIV — 7 m. Pravých... světlo] Lumen christianium duplex — 8 omatem jako] omakem tak jako — 9 dělají] dělají — 9 zavazují a ustrkující zavazující a se ustrkující — 12 m. 1. Světlo rozumu] není — 12 Neb] Nebo — 21 neumějí] umějí — 22 toliko] není — 27 m. 2. Světlo víry] není — 27 jasnej] jasné

c 5 Kapitola XLII XLII — 7 m. Pravých... světlo] Lumen Christianium duplex — 9 dělají] dělají — 9 zavazující a ustrkující] zavazující a ustrkující — 12 m. 1. Světlo rozumu] není — 22 na šupně toliko] jen na šupně — 27 m. 2. Světlo víry] není

10 nemůž. Nechce svět než očících rukou, aby co v hrsti drží, tomu věřil; křesťan pak tak směle na neviditelné, nepřítomné, budoucí věci se spouští, že sobě pro ně přítomné ty oškliví. Svět nechce než důvodů: křesťan na holých božích slovech dosti má. Svět závadů; základů, rukojemství, pečeti hledá; křesťan sobě za všechny jistoty samu víru staví. Svět sebe rozličné podhlídá, zkouší, prubeje, stíhá; křesťan na boží pravdomluvnost všecko váží. A tak kdež svět vzdýcky má, na čem by se zastavoval, pochyboval, dotazoval, rozpakoval: křesťan 10 vzdýcky má, proč by cele věřil, poslouchal, podklonoval se; protože jemu světlo víry svítí, aby že tak nepřeměnitelně 1 jest, a jinak býti nemůže, viděl a věděl, by pak i světlem rozumu ne všeho dosahoval.

4. Tu jsem i já, v tom světle se ohlédná, divné, předivné věci spatřil, víc než je vymluvíti mohu. Napovím aspoň něco. Viděl jsem před sebou svět tento jako nějaký převětý hodinný nástroj, z rozličných viditelných i neviditelných materií složený, avšak sklený, prohlédací a křehký všečen: a na tisíc, 20 nýbrž tisíce tisíců větších i menších sloupků, kol, háků, zoubků a vroubků májoi, an se vše lýchalo a hmýzilo, jedno skrze druhé: něco tiše, něco s šustem a hrkotem rozmanitým. Uprostřed pak všeho stálo největší hlavní, neviditelné však kolo, od něhož všech jiných rozličné to lýchání pocházelo nevystří- 25 tedným jakýmsi způsobem. Nebo duch kola toho rozcházel se po všem a řídil všecko: což ačkoli jak se dalo, plně mi vystihnouti možné nebylo, že se však dalo ypravdě, velmi jasně a pozorně jsem viděl. Toto pak bylo mi i divné, i libé náramně: že ačkoli se všecka ta kola svíjela a mýjela vzdýcky, nýbrž zoubkové a vroubkové, i kola sama, i sloupové vyvinovali se 30 a vypadali, běh však vetejný nepřestal nikdy: protože se to divným jakýmsi tajného toho řízení způsobem dosazovalo, doplňovalo a obnovovalo všecko vzdýcky zase.

5. Světlej povím Viděl jsem slávu boží, jak moci a božství jeho plná jsou nebesa, i země, i propast, i což se ven z světa až 35 do neskonalých stran věčnosti mysliti může. Viděl jsem, pravím, jak všemohoucnost jeho všecko prostupovala, nýbrž za základ stála všemu: a co se koli po vší šířlosti světa toho děje, vůli toliko jeho že se děje v největších i nejmenších věcech, všecko spatřil jsem.

6. A necht o lidech obzvláště mluví, viděl jsem, jak naprosto všickni, dobří i zlí, v Bohu toliko a Bohem živi jsou,

b 4 slovech] slovích — 14 m. Divy... běh] Admiranda mundi — 14 v tom svět- le] v tom světě — 15 Viděl jsem před sebou... Světlej povím] není — 33 m. Kterak... jde] není — 33 božství jeho] božství — 40 m. Zvláště při lidech] není — 40 obzvláště] obzvláště

c 14 m. Divy... běh] Admiranda mundi — 33 m. Kterak... všecko jde] není — 40 m. Zvláště při lidech] není

Divy boží spairené v tom světle, světa běh

Pravých křesťanů dvojce světlo

1. Světlo rozumu

2. Světlo víry

Kterak tajným božím řízením všecko jde

Zvláště při lidech

hýbají se a v bytu trvají, každé jejich hnutí a dechnutí toliko z Boha a mocí jeho se děje. Viděl jsem, jak sedm očí jeho, každé tisíckrát jasnější než slunce, všecko zemi procházejí a všecko, což v světě i ve tmě, zjevně i tajně, i v nejhlubších místech se děje, spatřují a všechním lidem ustavně do srdce hledí. Spatřil jsem také, jak milosrdenství jeho rozplývá se na všechny skutky jeho: nejdívnejší z té strany, kde se lidé dotýká. Nebo jsem viděl, jak je všechny miluje a jejich dobrého hledá, hřešící snáší, provinujícím promjí, bloudících volá, navracující se přijímá, prodávajících čeká, zpěčujícím se shovívá, draždícím sebe přehlédá, kajícím odpouští, kořící se objímá; neumělé uči, truchlivé těší, před pádem vystřihá, po pádu zdvihá; prosícím dává, neprosícím sám poskytl; thčícím odvrá, k netlučícím sám se tluče; hledajícím naléztí se dává, nehledajícím sám na oči jde.

7. Než spatřil jsem zase hroznou a strašlivou k zpurným a nevděčným zůřivost, jak je hnevité prehlivosti svou stihá a doštňá kamkoli se obrací: takže ujítí ruce jeho nemožné a upadnutí v ní nesnesitelné. Sumou, tu všickni ti Bohu oddaní spatřují, jak hrůza a velebnost boží nade vším panuje, a jeho toliko vůli všechny největší i nejmenší věci se dějí.

KAPITOLA XLIII

Svoboda Bohu oddaných srdcí

1. Odrud jim jde to, čehož všickni nejmoudřejší světa v svých věcech darmo hledají: plná jmenovitě svoboda myslí, aby žádné věci kromě Boha podrobení a zavázání nebyli, proti své vůli něco činiti povinni nejsou. Ježto v světě všudy naskrz plno bezděčnosti jsem viděl: každému jinák, než vlnšoval, jeho věci šly, každý se víc, než slušelo, buď sebou, buď jinými vázal, a násilím buď své vlastní vůle, buď jiných tažen jsa s sebou neb jinými vždycky boj měl. Tuto vše ticho. Nebo každý z nich Bohu se cele oddada, nic na žádnou jinou věc nedbal a žádého kromě Boha nad sebe vyššího nepoznával. Protož rozkazů světa neposlouchali, sliby jeho od sebe pryč házeli, pohružkám se smáli; zevnitřní všecko za špatné pokládajíce, protože vnitřním svým dobrým jisti jsou.

10 přehlédá přehlídá — 15 odvráá otvírá — 13 k netlučícím sám se k netlučícím se sám — 14 naléztí se se naléztí — 15 m. K hrůzi zlyň] není — 18 upadnutí] upadnutí — 21 Kapitola XLIII] XXXV — 23 m. Pravi... jsou] Christiani sunt immobiles — 23 jde to] to jde — 24 myslí] myslí

19 přehlédá] přehlídá — 15 m. K hrůzi zlyň] není — 21 Kapitola XLIII] XLIII — 23 m. Pravi... jsou] Christiani sunt immobiles

A neustupai

2. To působí, že křesťan, jinak sic přístupný, snadný, ochotný, služebný jsa, v privilegium však srdce neustupný jest. Protož se ani přátely ani nepřátely, ani pánem ani králem, ani ženou ani dětmi, ani sám sebou naposlady tak neváže, aby s jin k vůli něco z umyslu svého, jmenovitě z básně boží změnění měl: než krátk sobě přímým krokem všudy. Co svět kolí dělá, povídá, hrozí, slibuje, poroučí, prosí, radí, nutí, on sebou nikam hnouti nedá.

Nejvyšší svoboda a nejvyšší poroba spolu

3. Svět jakož všudy převracený jest a místo pravdy stín 10 lapá, tak i tuto: svobodu v tom zakládá, aby kdo sobě volen jest, žádnému se v ničemž nechťel propůjčovati, buď lenost, neb pýchu, neb vášně tím provodě. Ale křesťan daleko jinak činí; kterýž ohradě jen srdce dobře, aby se v svobodě své sám mému Bohu chovalo, jiné všecko k bližního potřebám obrací.

15 Jakož jsem viděl a poznal, že i nad člověka Bohu oddaného 18 nic v světě služebnějšího, a nech třeba dím otročtějšího není: kterýž i v nejmenší služby, za něž by se světem opojený stýděl, rád s ochotností se vydává. Když jen že co bližnímu prospěti můž, vidí, nic se nerozpakuje, nic neodkládá, nic se nekluje, 20 nic konané své služby nezveličuje, neodhrá, nepřestává: buď že vděčnost neb nevděčnost vidí, předece slouží pokojně vesele.

A jak to pěkná věc

4. Ó blahoslavená porobo synů božích, nad níž nic svobodnějšího vymyšleno býti nemůže: kdež člověk Bohu sámému se podrobuje, aby jinde všudy rozvázan byl! O nešťastná světa 25 svobodo, nad níž otročtějšího nic býti nemůže: kdež člověk samého Boha nedbaje, jiným věcem mizerně se v manství podrobovati dá: jmenovitě, kdež slouží tvorům, nad nimiž panovati měl, a odporuje Bohu, jehož poslouchati měl. O smrtedlní, kéž tomu rozumím, že jediný jest, jediný toliko, vyšší 30 nad nás, Hospodin Učinitel nás a budoucí soudec: kterýž sám moc máje rozkazovati nám, nerozkazuje však jako otrokům, ale jako dítěte zve ku poslušnosti svému: svobodné nás a ne svázané, i když posloucháme, máti chťeje. Jistě žeť Kristu sloužití jest kralovati. Nýbrž mancem božím býti větší sláva, 35 nežli všeho světa monarchou býti: a co pak přítelem a dítětem božím býti bude.

a 24 Ő Ő

b 1 m. A neustupni] není — 9 m. Nejvyšší ... spolu] Christiani et liberi et serviles admodum — 16 a nech] aneb — 17 v nejmenší] v nejníž — 18 ze co] že to — 19 se nerozpakuje] se v tom nerozpakuje — 21 vesele] a vesele — 22 m. A jak... věc] není — 23 kdež] když

c 1 m. A neustupni] není — 4 neváže, aby jim] neváží, aby těm — 9 m. Nejvyšší... spolu] Christiani et liberi sunt et serviles admodum — 19 se nerozpakuje] se v tom nerozpakuje — 21 pokojně vesele] pokojně a vesele — 22 m. A jak to pěkná věc] není

Rád vnitřních křesťanů

1. Svobodně sic chce mít Pán Bůh dítky své, avšak nesvévolně; protož je jistými řády ohradil, lépe a dokonaleji, než jsem podobného co kde v světě znamenati mohl. Tam zajisté všudy plno neřadí: někudy proto, že žádného jistého spořádání nemají; někudy, že mají k němu nestojí, jsem viděl. Ale tyto v zastění bydlící přeuslouchají řád i mají, i jeho ošťihají. Mají zajisté od samého Boha sobě vydaná práva plná spravedlnosti, jimiž nariženo jest: I. Aby každý Bohu oddaný jej toliko jediného Boha měl a znal. II. Jemu v duchu a pravdě bez fíntování sobě nějaké tělesnosti sloužil. III. Jazyka svého ne k urážení, ale k oslavování důstojného jeho jména užíval. IV. Časy a chvilky službě jeho nariženo ne k jmenému než k vnitřní i zevnitřní jeho službě vynakládal. V. Rodičům a jiným sobě od Boha představeným poddán byl. VI. Životu bližního neškodil. VII. Čistoty těla ošťihal. VIII. Cizích věcí sobě neosoboval. IX. Falše a ošmetnosti se vystříhal. X. A naposlédy i mysl v šraňcích a mezech zřizovaných zdržoval.

2. Suma všeho jest, aby každý Boha nade všechno, což jménouáno vno býti | může, mluvil: a bližnímu tak jako sám sobě upřímně prád. Kterouž dvěma slovy obsaženo právo božích sumu velmi jsem chvátili slyšeti: i sám, že za všechny nesčíslné zákony, práva a zřízení světská stojí, nýbrž tisíckrát nad ně dokonalejší jest, sledal a zkusal.

3. Kdo zajisté Boha z celého srdce miluje, tomu netřeba mnoho popisovati, kdy, kde, jak a kolikrát Bohu sloužiti, klaněti se a jej ctíti má: protože samo to srdečné s Bohem spojení a ku poslušnosti hotovost nejlibější jemu počtou jest a člověka, aby vždycky a všudy sám v sobě chvátil a všemi činy svými slávu jeho obmyslel, vede. Tak kdo bližního jako sám sebe miluje, nepotřebuje obšírných narižování, kde by, kdy a v čem jeho seřítí měl, v čem jemu neškoditi, v čem dluh posky

4. Kapitola XLIV XXXVI — 3 m. Práva... krátká není — 4 lépe] lépeji — 10 m. není] Decalogi summa — 10 I. Aby] aby — 11 II. Jemu] jemu 12 III. Jazyka] jazyka — 13 IV. Časy] časy — 14 i zevnitřní] než — 15 V. Rodičům] Rodičům — 16 VI. Životu] životu — 16 VII. Čistoty] čistoty — 17 VIII. Čistoty] čistoty — 17 IX. Falše] falše — 18 X. A naposlédy i mysl] a i mysl — 20 m. Suma... slovíček] není — 20 Suma... každý] Sumou — 23 že za všechny] za všechny — 26 m. Zákonn... nepotřebuje] Leges prolixae Christiano inutilis

5. Kapitola XLIV XLIV — 3 m. Práva boží] krátká] není — 9 m. není] Decalogi summa — 10 I. Aby] aby — 11 II. Jemu] jemu — 12 III. Jazyka] jazyka — 13 IV. Časy] časy — 15 V. Rodičům] Rodičům — 16 VI. Životu] životu — 16 VII. Čistoty] čistoty — 17 VIII. Čistoty] čistoty — 17 IX. Falše] falše — 18 X. A naposlédy i mysl] a i mysl — 20 m. Suma... slovíček] není — 20 Suma všeho jest, aby každý] Sumou — 26 m. Zákonn... nepotřebuje] Leges prolixae Christiano inutilis

vinný navraceti: sama zajisté láska, jak se k němu chovati má, plně jemu všechno poví a ukáže. Zlého člověka znamenati jest vsudy prav žádati, a co se činiti má, z rejster toliko chfiti vědět: protože nám doma v srdci prst boží ukazuje, co sobě s chceme, to že jsme i bližnímu povinni. Ale na ta vnitřní vlastního svédomei svědectví poněvadž svět nedbá a jen povrchních řádů seřítí, tím jest, že žádného pravého řádu v světě není: než jen podhlédání, nedověčování, nedorozumění, záští, různice, závisť, nenávisť, krádeže, vraždy, a co toho víc. Bohu právě oddáni na svědomí své jedince dají pozor, co jim to zapovídá, do toho nejdou, co ukazuje, že činěno býti má, čini, nic se na zisk, přítěň a cokoli neohlédajíce.

Mezi pravými
křesťany
jednomyslnost

4. Odtud vyplývá jednotejnost jakási aneb jich všech k sobě podobnost, že jako by do jedné formy sliti byli všickni, tak jsou: všickni totéž smýšlejí, totéž věří, totéž chtějí a nechtějí, protože od jednoho a téhož ducha vynučen jsou. A ku podivu jest, že (což jsem tu s libostí spatřoval) lidé, kteříž nikdy jeden druhého neviděl a neslyšel a přes svět třeba od sebe vzdálení jsou, jako by však jeden druhému z oka vypadl, nýbrž jako by jeden v druhém seděl, totéž mluví, totéž ctí, totéž tít. Takže ač darů rozdílnost veliká jest, jako na nástroji hudebním strun neb píšťal rozdílný tenší a tlustší zvuk: libá však jich spolumuzikantů harmonia. Což křesťanské jednoty důvod; nýbrž věčnosti, kdež jedním duchem všechno se konati bude, předukázání.

A jednotělnost

5. Z jednotejnosti té jednotělnost pochází, že se s jedním radujícím všickni radují, rmoutícím rmoutí. Přezlou jsem byl v světě vše znamenal, kteráž mne nejednou zkormoutila, že když se někomu zle vedlo, jiní z toho plésali; když bloudil, jiní se smáli; když bral škodu, jiní z toho zisku hledali; nýbrž pro svůj zisk, potěšení a kratochvíli sami bližního ku pádu a škodě přivodili. Mezi těmito jináče jsem našel: nebo každý tak dobře a pilně od bližního jako od sebe nešťeti a nepohodlí odhánil: pakliž odvrtáti nemohl, toudil se, nejmíně než jako by se jeho samého dorykalo: jakož se dorykalo, protože jedno srdce a jedna duše | byli všickni. Jakož zajisté železní v kompastech

6. 5 chceme] chcem — 5 na ta] na to — 8 podhlédání] podhlédání — 13 m. Mezi... jednomyslnost] Inter christianos summa animorum consensus — 13 aneb] neb — 17 nikdy] nikdy — 21 darů rozdílnost] rozdílnost daru — 23 jednoty důvod] jednoty veliké jest tajemství, nýbrž božské jednoty důvod — 26 m. A jednotělnost] Et compatibilitas — 30 zisku, hledají] hledali zisku — 33 a nepohodlí odhánil] odhánil a nepohodlí

7. 5 chceme] chcem — 5 na ta] na to — 8 podhlédání] podhlédání — 13 m. Mezi... jednomyslnost] Inter Christianos summa animorum consensus — 21 darů rozdílnost] rozdílnost daru — 23 jednoty důvod] jednoty veliké jest tajemství, nýbrž božské jednoty důvod — 26 m. A jednotělnost] Et compatibilitas — 30 zisku, hledají] hledali zisku

pančkově, magnešem potření jsouce, všickni se k jedné a též straně světa obračejí: tak těchto srdce, duchem lásky potřené jsouce, všechna se v jednu a tuž stranu: v štěstí k radosti, v neštěstí k zamutku obračejí. A tu jsem poznal, že to falešný jsou křesťané, kteří své ječ věci pilně vedou, blízkých nedbají: z které strany ruka boží dýchá, odtud se pilně odvracují, a své jen hnuždo obražující, jiných vně na větru a dešti nechávají. Jméno tute, jméno jsem spatřil: když jeden trpěl, jiní neplácali; když jeden lačněl, druhí nehodovali; když jeden v boji stál, druhí nespali: ale společně všechno konáno bylo, až mílo bylo na to se divati.

6. Z strany statku viděl jsem, že až na větším díle chudí byli, toho, čemuž svět zboží říká, málo mající a dbající, měl však vždy předece každý temě svého vlastního něco: tak však, že se s tím neskrýval a před jinými (jakž se v světě děje) neutulával, než měl to jako na obec, hotově a ochotně, když komu potřeba bylo, poskytuje a propůjčuje. Takže všickni mezi sebou s statkem svým zacházející byli, nejmáček než jako za jedním stolem stolicí s nádobím, kteréhož všeměs jednostojným právem užívají. Což vída, zahabíl jsem se, že u nás často se na odpor děje, jedni domy své nádobím, šatami, potravinami, zlatem a stříbrem, jak nejvíce mohou, naplňují a přepřahují; jiní mezi tím, neměně služebníci boží jsouce, sotvá se čím přikrytí neb vyživiti mají. Srozuměl jsem, pravím, že ta vůle boží není: světa to jest, převráceného světa křtalt, aby jedni uspekřovali, druhí nazí chodili; jedni přesyencím žhali, druhí bladem závali; jedni pracně vyváděvali, druhí marně utráceli; jedni kratochvíli, druhí kvílili. Z čehož při jedněch pýcha a jinými pohrdání, při druhých lítost a oněm závidění, i jiní neřádivé jdou. Tutto nic toho, všechno všeckněm společné, i ta duše.

7. Odtud jde jich k sobě vespolek domácnost a odevřenost a svatě tovaryšství: takže se všickni vespolek, jakkoli dary a povoláními od sebe rozdělí, za bratří drží a mají. Nebo praví oni, že všickni jsme z jedné krve poslí, jednou krví vykoupeni a obmyti, jednoho Otce dítky, jednoho stolu užívající, jednoho děditví v nebesích čekající etc., jeden nad druhého, krom věcí případných, že nic nemá. Protož jsem viděl, jak jedni druhé přívětivostí i počestností předcházeli, i ochotně sobě vespolek sloužili, a každý místa svého k vzdělání jiných užívál.

b 6 doléha] doléhla — 12 m. A ve všem... sdílnost] Bonorum communitas que optima — 12 Z strany] Strany — 13 mající a dbající mající — 16 a ochotně] ochotně — 23 služebníci boží jsouce] jsouc služebníci boží — 30 nic toho] toho nic — 31 m. A mezi... domácnost] Piorum inter se invicem familiaritas — 31 odevřenost] otevřenost — 37 nic] nic víc

c 12 m. A ve všem... sdílnost] Bonorum communitas quod optima — 12 Z strany] Strany — 23 služebníci boží jsouce] jsouc služebníci boží — 30 nic toho] toho nic — 31 m. A mezi sebou domácnost] Piorum inter se invicem familiaritas

Kdo radu měl, radil; kdo umění, učil; kdo sílu, jiné zastupoval; kdo moc, v řádu zdřoval. Zhloudli-li kdo v čem, jiní ho upamatovali; zhršili-li, potrestali: a každý se i pamatovali, i trestati rád dal, všechno podlé ukázaní napralviti hotov jsa, i to tělo i od sebe dání, kdyby že jemu nepřinádeží, ukázáno bylo.

KAPITOLA XLV

Bohu oddaným srdcím vše lehká a snadno

Boha poslouchati
snadno

1. Aníž jim trpce nějak přichází v řádu takovém státi, nýbrž to líbost a rozkoš jejich: ježto v světě viděl jsem, že jen bezděčné každý stojí, k čemu musí. Těmto zajisté zoudjímaje Bůh srdce kamenná, masitá dal do těla, ohebná a povolná ke všeliké vůli boží. Ač jim těch i jiných nesnadností dábel lstivými vnuškáními, svět pohoršitelnými příklady, tělo přirozenou svou k dobrému váhavosti nemálo dělají; oni však toho nic nedbají, k dobrému sřehlou modlitbě odhánějíce, světu šitém neproměněného umyslu se zamítajíce, tělo bičem kázně ku poslušenství dohánějíce, konají svou vše vesele, a přebývajíci v nich duch Kristů dodává posily, aby se jim ani chtěni, ani skutečného čnění (podlé míry zdejší dokonlosti) nencostávalo. Tak jsem já tu vskutku shledal, že sloužiti Bohu celým srdcem ne práce jest, ale rozkoš: a porozuměl jsem, že kdo se příliš, že lidé jsou, vymlouvají, moci a platnosti rodu nového nerozumějí, a snad ho ani nedosáhli: v čemž necht se opatří. Já jsem neviděl, aby kdo mezi těmito mdlouhou těla osvobozování sobě hříchů zástával: aneb křehkostí přirození spáchanou zlost vymlouval. Než viděl jsem, že když kdo celé srdce tomu, kterýž je stvořil, vykoupil a za chrám posvětil, oddal, za srdcem již jiní oudově povolně a povlovně, kam Bůh chtěl, tam se klonili. O křesťane, kdož jsi koli, dobuď se z okovu těla, ohledej, zkus a poznej, že překážky, kteréž sobě v mysli maluješ, menší jsou, nežli aby vůli tvé, jestliže opravdová jest, zbrániti mohly.

Pro Krista trpěti
mílo

2. Nejen pak činiti, co Bůh chce, ale i trpěti, co Bůh vzkládá, viděl jsem, že snadně jest. Nebo tu nejedni, poličekováni, plváni, bití od světa snášejíce, radostí plakali, a ruce k nebi zpínajíce,

a 18 skutečného] skutečného — 2a ōj] O

b 2 upamatovali] napravovali — 6 Kapitola XLV] XXXVII — 8 m. Boha... snadno] Deo obsequi non difficile — 25 přirození] přirozenou — 29 kdož] kdo — 32 m. Pro Krista... mílo] Pro Christo pati incunandum

c 6 Kapitola XLV] XLV — 8 m. Boha... snadno] Deo obsequi non difficile — 32 m. Pro Krista trpěti mílo] Pro Christo pati incunandum